Hallinto-osasto

26.4.2022

Eduskunta, hallintovaliokunta
HaV@eduskunta.fi

Eduskunnan Hallintovaliokunnan pyyntö 22.4.2022. Asia VNS 1/2022 vp Ajankohtaisselonteko turvallisuusympäristön muutoksesta

HAK; Hätäkeskuslaitoksen lausunto ajankohtaisselontekoon turvallisuusympäristön muutoksesta

Viitekohdassa mainittuun pyyntöön Hätäkeskuslaitos esittää lausuntonaan seuraavaa.

Ajankohtaisselonteko ottaa huomioon Suomen ja Suomessa asuvan väestön turvallisuuden turvallisuusympäristön muutoksen tarkastelussa. Ulko- ja turvallisuuspoliittisen toimintaympäristön muutosta ja sen vaikutusta Suomelle arvioidaan laajasta näkökulmasta. Selonteossa tarkastellaan kattavasti toimia kansallisen puolustuskyvyn kehittämiseksi, sisältäen myös tarkastelun mahdollisen Nato-jäsenyyden vaikutuksista.

Ajankohtaisselonteossa keskeisenä tarkastelunäkökulmana on turvallisuuspoliittinen toimintaympäristö ja Suomen turvallisuuden vahvistaminen (selonteon kappale 2). Selonteossa ehdotetaan, että kansallista puolustuskykyä kehitetään nopeutetulla aikataululla muuttuneen toimintaympäristön kasvaneiden vaatimusten mukaisesti puolustukseen osoitettavilla lisäresursseilla. Lisäksi taloudellisia vaikutuksia ja varautumista tarkastellaan eri näkökulmista; yritysvaikutukset, vaikutukset valtionhallintoon, kuntiin ja hyvinvointialueisiin (selonteon kappale 4).

Hätäkeskuslaitos kiinnittää huomiota siihen, että turvallisuusympäristön muutoksen vaikutuksia sisäiseen turvallisuuteen tarkastellaan melko suppeasti. Selonteon kappaleessa 3.3 tarkastelu rajoittuu lähinnä rikollisuuden kasvun uhkaan sekä rajaturvallisuuteen liittyviin toimenpiteisiin. Hyvä sisäinen turvallisuus syntyy monen eri tekijän yhteisvaikutuksesta. Yksi keskeinen turvallisuutta edistävä toiminto on mm. hälytyspalveluiden saatavuus normaali- ja poikkeusoloissa.

Oman toimialansa näkökulmasta Hätäkeskuslaitos toteaa, että sillä on merkittävä rooli tiedonvälittäjänä normaalioloissa ja häiriötilanteissa sekä poikkeusoloissa. Yhteiskunnan kriisinsietokyvyn näkökulmasta Hätäkeskuslaitos sovittaa yhteen kiireellisten hälytysviranomaisten toimintaa ja huolehtii rajallisten resurssien priorisoinnista. Hätäkeskustoiminta on täten yksi niistä tärkeimmistä toiminnoista, jotka vaikuttavat suoraan väestön turvallisuuden tunteeseen sekä luottamukseen viranomaisia ja yhteiskuntaa kohtaan. Hätäkeskuslaitoksen rooli suomalaisen yhteiskunnan kriisinsietokyvyn ja turvallisuuskulttuurin tuottajana on keskeinen.

Hätäkeskuslaitos
Nödcentralsverket
hatakeskuslaitos@112.fi

Osoite
PL 112, FI-28131 PORI
etunimi.sukunimi@112.fi

Adress
PB 112, FI-28131 BJÖRNEBORG
fornamn.efternamn@112.fi

Puhelin | Telefon
+358 (0)295 480 112
www.112.fi

Hätäkeskuspalveluiden tuottamisessa toimivalla teknologialla on merkittävä rooli. Teknologinen kehitys jatkuu, ja sen nopeus vaikuttaa kiihtyvän. Tekninen infrastruktuuri, eri viranomaisten tietoverkot ja -järjestelmät kytkeytyvät tiiviisti toisiinsa. Samalla kun teknologiaa hyödynnetään myös esimerkiksi tahallisesta toiminnasta johtuvat haavoittuvuudet kasvavat. On varauduttava myös siihen, että hätäkeskustoimintaan osallistuvien viranomaisten järjestelmät ja niiden sisältämä tieto ovat todennäköisesti entistä enemmän rikollisen toiminnan kiinnostuksen kohteena.

Sodassa, terrori-iskuissa tai hybridisodankäyntiin liittyvissä operaatioissa on Hätäkeskuslaitos todennäköisesti se taho, joka saa tällaisesta ensimmäiset ilmoitukset kansalaisilta. Näin ollen sen toimintavalmiudella on huomattava vaikutus siihen, miten nopeasti eri viranomaiset pystyvät reagoimaan omilla toimenpiteillään näihin tapahtumiin.

Edellä esitettyyn viitaten on myönteistä, että selonteossa tarkastellaan suhteellisen kattavasti kybertoimintaympäristön tilaa ja sen yleistä valtakunnallista kehittämistarvetta. Kansallisen kyberturvallisuuden varmistaminen, mm. erilaisten palvelunestohyökkäysten, murtautumisten ja haittaohjelmien torjunta, muodostaa tärkeän perustan myös hätäkeskustoiminnan turvaamisen näkökulmasta.

Hätäkeskuslaitos pitää tärkeänä tunnistaa ja konkretisoida kansallisen puolustuskyvyn kehittämisen ohella myös sisäiseen turvallisuuteen liittyvien toimien kehittämis- ja resursointitarpeet. Selonteossa mainituissa tilanteissa olisi nykyistä kattavammin otettava huomioon pelastustoimen, poliisin ja ensihoidon tehtävien lisääntyminen normaaliin verrattuna. Jos Suomi joutuisi aseellisen hyökkäyksen kohteeksi, vaikutukset poliisiin, pelastustoimeen ja ensihoitopalveluihin olisivat merkittävät. Ulkoisen puolustuksen lisäksi siviiliväestön turvallisuus tulee voida turvata, jotta puolustuskyky ja yhteiskunnan kriisinkestävyys säilyy.

Hätäkeskuslaitoksen johtaja Taito Vainio

Kehityspäällikkö Heikki Uusitalo

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Hätäkeskuslaitos 26.04.2022 klo 11:55. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Hätäkeskuslaitos
Nödcentralsverket
hatakeskuslaitos@112.fi

Osoite
PL 112, FI-28131 PORI
etunimi.sukunimi@112.fi

Adress
PB 112, FI-28131 BJÖRNEBORG
fornamn.efternamn@112.fi

Puhelin | Telefon
+358 (0)295 480 112
www.112.fi